

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y cyfarfod: 15 Medi 2026
Aelod Cabinet: Y Cynghorydd Dewi Jones
Swyddog Cyswllt: Gwern ap Rhisiart – Pennaeth Addysg
Teitl yr Eitem: Ysgol Baladeulyn – Adroddiad Gwrthwynebu

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

1 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

1.1 Gofynnir i'r Cabinet ystyried yr Adroddiad Gwrthwynebu, y crynodeb o'r gwrthwynebiadau statudol a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod gwrthwynebu, a'r ymatebion a roddwyd i'r gwrthwynebiadau hynny, ac wedi gwneud hynny, gadarnhau'n derfynol y cynnig a roddwyd drwy hysbysiad statudol i gau Ysgol Baladeulyn ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Talysarn o 1 Ionawr 2027 ymlae n, yn unol ag Adran 53 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru (011/2018).

2 Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

2.1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno i'r Cabinet adroddiad ar y cyfnod gwrthwynebu statudol a gynhaliwyd yn dilyn cyhoeddi hysbysiad statudol ar y cynnig i gau Ysgol Baladeulyn ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Talysarn o 1 Ionawr 2027 ymlaen.

2.2 Cyhoeddwyd yr Hysbysiad Statudol ar 3 Mehefin 2026, gan gychwyn cyfnod gwrthwynebu statudol. Daeth y cyfnod gwrthwynebu i ben ar 30 Mehefin 2026. Derbyniwyd 25 gwrthwynebiad yn ystod y cyfnod hwn. Yn ogystal, cyflwynwyd deiseb gan Gorff Llywodraethol Ysgol Baladeulyn yn gwrthwynebu'r cynnig, gyda 500 llofnod yn cefnogi'r ddeiseb.

2.3 Yn sgil derbyn gwrthwynebiadau statudol, paratowyd Adroddiad Gwrthwynebu yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018). Gofynnir i'r Cabinet ystyried yr Adroddiad Gwrthwynebu, y crynodeb o'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd, ymateb y Cyngor i'r gwrthwynebiadau hynny, a'r holl wybodaeth berthnasol arall, cyn penderfynu a ddylid cadarnhau'r cynnig yn derfynol ai peidio.

3. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

3.1 Cyflwynwyd adroddiad gerbron y Cabinet ar 11 Chwefror 2025, a phenderfynwyd rhoi caniatâd i'r Adran Addysg gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda Chorff Llywodraethol Ysgol Baladeulyn a budd-ddeiliaid perthnasol eraill ynghylch opsiynau posibl ar gyfer dyfodol yr ysgol, yng nghyd-destun y niferoedd isel o ddysgwyr sy'n mynychu'r ysgol a'r pryderon ynghylch ei chynaliadwyedd hirdymor.

- 3.2 Yn dilyn y trafodaethau hyn a'r gwaith gwerthuso a gynhaliwyd, cyflwynwyd adroddiad pellach i'r Cabinet ar 14 Hydref 2025, lle cymeradwywyd y penderfyniad i gychwyn cyfnod o ymgynghori statudol, yn unol ag Adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, ar y cynnig i gau Ysgol Baladeulyn ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Talysarn o 1 Ionawr 2027 ymlaen.
- 3.3 Roedd yr adroddiad hwn yn amlinellu'r prif heriau sy'n wynebu'r ysgol. Roedd y rhain yn cynnwys niferoedd isel o ddysgwyr dros gyfnod estynedig, canran uchel o leoedd gwag, a'r her o sicrhau cynaliadwyedd addysgol ac ariannol y ddarpariaeth yn y tymor hwy. Nodwyd hefyd fod y sefyllfa ddemograffig leol a'r rhagolygon ar gyfer niferoedd dysgwyr yn y dyfodol wedi'u hystyried fel rhan o'r broses o werthuso'r opsiynau ar gyfer dyfodol yr ysgol.
- 3.4 Fel y nodwyd yn flaenorol, mae'r niferoedd dysgwyr isel yn golygu bod Ysgol Baladeulyn mewn sefyllfa fregus ac yn wynebu heriau cynyddol niferus, gan gynnwys:
- **Niferoedd isel o ddysgwyr** – Dengys data CYBLD Ionawr 2026 fod 6 dysgwr llawn amser a 2 ddysgwr Meithrin yn mynychu Ysgol Baladeulyn. Ers CYBLD Ionawr 2026, mae'r niferoedd wedi gostwng ymhellach, ac erbyn hyn (Medi 2026), dim ond 7 o ddysgwyr Derbyn i Flwyddyn 6 a 0 dysgwr Meithrin sydd ar gofrestr yr ysgol. Noder fod yr adroddiad hwn yn defnyddio data CYBLD Ionawr 2026 fel sail ar gyfer y dadansoddiad a'r cymariaethau, er mwyn sicrhau cysondeb drwy'r ddogfen.
 - **Canran uchel o lefydd gweigion** – Gyda 6 o ddysgwyr (Derbyn i Flwyddyn 6) ar gofrestr yr ysgol, a chapasiti o 55, mae 49 o lefydd gweigion yn yr ysgol, sef cyfwerth a 89% o gapasiti'r ysgol. Mae gan yr ysgol gapasiti ar gyfer 7 dysgwr yn y dosbarth Meithrin yn ogystal, felly, gyda 2 ddysgwr Meithrin ar y gofrestr, mae 5 o lefydd gweigion yn y Meithrin yn ogystal. O ganlyniad, wrth gynnwys capasiti a niferoedd Meithrin - Blwyddyn 6, mae gan Ysgol Baladeulyn 54 (87%) o lefydd gweigion.
 - **Maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang** – Yn Ysgol Baladeulyn (Medi 2025) mae un dosbarth sy'n cynnwys pob dysgwr yn yr ysgol – sef 6 dysgwr Derbyn-BL.6 (Derbyn, BL.1 a 2, a BL.4 a 5) ynghyd â 2 ddysgwr Meithrin. O fewn y dosbarth hwn, caiff grwpiau gwahanol eu ffurfio ar wahanol adegau o'r dydd, gyda'r cymorthyddion yn arwain y gweithgareddau gyda'r dysgwyr ieuengaf. Mae hyn felly yn golygu mae'r amrediad oedran yn y dosbarth cyfan yn ymestyn hyd at 8 mlynedd.
 - **Rhagamcanion niferoedd** – Mae rhagamcanion Medi 2025 yn awgrymu y bydd niferoedd dysgwyr yn parhau'n isel dros y dair mlynedd nesaf, gyda rhagamcan o 7 dysgwr Derbyn i Blwyddyn 6 a 1 dysgwr Meithrin ar y gofrestr erbyn Medi 2028.
 - **Dysgwyr y dalgylch** – Dengys data Ionawr 2026 fod 8 o blant yn byw yn nalgylch Baladeulyn. O'r rhain, mae 25% (2 blentyn) yn dewis mynychu Ysgol Baladeulyn, tra bod 75% (6 plentyn) yn dewis mynychu ysgolion tu allan i'r dalgylch.
 - **Ysgol Baladeulyn yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad cyllidol craidd** – Mae Ysgol Baladeulyn yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddysgwyr llawn amser). Cyfanswm y swm ychwanegol yn ystod y flwyddyn ariannol 2026-27 (seiliedig ar niferoedd Medi 2025) yw £74,446.
 - **Cyfartaledd cost fesul dysgwr** – Cyfartaledd cost fesul dysgwr yn Ysgol Baladeulyn yn y flwyddyn ariannol 2026-27 yw £25,123 o gymharu â'r cyfartaledd sirol o £5,998.

4. YR YMGYNGHORIAD STATUDOL

- 4.1 Yn dilyn penderfyniad y Cabinet ar 14 Hydref 2025, cynhaliwyd ymgynghoriad statudol ar y cynnig i gau Ysgol Baladeulyn ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Talysarn o 1 Ionawr 2027 ymlaen. Cynhaliwyd

yr ymgynghoriad rhwng 10 Rhagfyr 2025 a 28 Ionawr 2026, gan sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

4.2 Cyhoeddwyd dogfen ymgynghori statudol, pecyn asesiadau effaith (gan gynnwys asesiadau effaith ar yr iaith Gymraeg, y gymuned, cydraddoldeb, gwahanol drefniadau teithio, ansawdd a safonau addysg a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol), pecyn cefndirol, ffurflenni ymateb a dogfen ymgynghori a holiaduron ar gyfer plant a phobl ifanc ar wefan y Cyngor. Dosbarthwyd y ddogfennaeth i'r holl ymgynghorai perthnasol drwy e-bost oedd yn cynnwys dolen at dudalen benodol at wefan y Cyngor [Ymgynghoriad Statudol: Ysgol Baladeulyn](#), a darparwyd copïau caled ar gais.

4.3 Gwahoddwyd ymgynghorai i gyflwyno sylwadau drwy lenwi ffurflen ymateb ar-lein, copi papur neu electroneg (PDF), neu drwy e-bost/llythyr.

4.4 Cynhaliwyd sesiwn galw heibio yn ystod y cyfnod ymgynghori ar gyfer staff, rhieni a llywodraethwyr Ysgol Baladeulyn. Pwrpas y sesiwn oedd i rannu gwybodaeth am y cynnig a'r broses ymgynghori, a rhoi cyfle i'r rhanddeiliaid ofyn cwestiynau am y cynnig neu'r broses. Mynychodd 12 o bobl y sesiwn galw heibio.

4.5 Trefnwyd sesiynau ymgynghori ar wahân ar gyfer cynrychiolaeth o ddysgwyr Ysgol Baladeulyn ac Ysgol Talysarn, gyda hwylusydd annibynnol yn cynnal y sesiynau. Pwrpas y sesiynau hyn oedd i gasglu barn y dysgwyr am y cynnig. Roedd fersiwn addas i blant a phobl ifanc o'r ddogfen ymgynghori ar gael ar wefan y Cyngor i sicrhau bod pob dysgwr yn cael cyfle i gyfrannu, hyd yn oed os nad oeddent wedi mynychu'r sesiwn yn eu hysgol. Ceir crynodeb o'r materion a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc yn adran 3 o'r Adroddiad Ymgynghori, a gyhoeddwyd ar wefan y Cyngor www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg.

4.6 Ymatebion i'r Ymgynghoriad

4.7 Derbyniwyd cyfanswm o 30 o ymatebion ysgrifenedig i'r ymgynghoriad statudol, gan gynnwys ymateb gan Estyn. Roedd y sylwadau a dderbyniwyd yn manylu ar y materion a ganlyn:

• Sylwadau am yr ysgol	• Y gymuned a theuluoedd lleol
• Sylwadau ar y cynnig	• Capasiti, demograffi lleol a dalgylchoedd
• Effaith ar ddysgwyr	• Goblygiadau ariannol
• Y Gymraeg	• Sylwadau ar y ddogfennaeth ymgynghori a'r broses statudol
• Anghenion Dysgu Ychwanegol	• Opsiynau amgen
• Goblygiadau cludiant, teithio a diogelwch	

4.8 Adroddiad Ymgynghori

4.9 Yn dilyn diwedd y cyfnod ymgynghori, paratowyd Adroddiad Ymgynghori yn crynhoi'r ymatebion a dderbyniwyd ac ymateb y Cyngor iddynt.

4.10 Cyflwynwyd yr Adroddiad Ymgynghori gerbron y Cabinet ar 19 Mai 2026, a bu i'r Cabinet ystyried y sylwadau a'r opsiynau amgen a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori. Mae'r Adroddiad Ymgynghori ar gael ar wefan y Cyngor: www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg

4.11 Yn dilyn ystyriaeth o'r wybodaeth berthnasol, penderfynodd y Cabinet gymeradwyo cyhoeddi hysbysiad statudol ar y cynnig i gau Ysgol Baladeulyn ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Talysarn o 1 Ionawr 2027

ymlaen, yn unol â gofynion Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, gan gychwyn y cyfnod gwrthwynebu statudol lle gall unrhyw unigolyn wrthwynebu'r cynnig o fewn 28 diwrnod i ddyddiad cyhoeddi'r hysbysiad.

4.12 Opsiynau amgen eraill a awgrymwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol

4.13 Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 yn nodi y gall ymgynghorai awgrymu opsiynau amgen eraill yn ogystal â sylwadau ar y cynnig penodol yn ystod yr ymgynghoriad statudol.

4.14 Cynigiwyd nifer o opsiynau amgen yn ystod yr ymgynghoriad. Roedd rhai o'r ymatebion yn awgrymu ail gategoreiddio Ysgol Baladeulyn fel ysgol gynradd 'hybrid' prif ffrwd ac ADY er mwyn cynnig addysg hybrid i ddysgwyr cynradd yn yr ardal leol i fynychu Ysgol Baladeulyn fel ysgol prif ffrwd a/neu gyda mynediad i ddarpariaeth addysg arbenigol ADY.

4.15 Ystyriwyd y cynnig yma, ynghyd â'r opsiynau amgen eraill a gyflwynwyd yn ystod yr ymgynghoriad, fel rhan o'r gwerthusiad opsiynau a gynhaliwyd gan y Cyngor. Fodd bynnag, yn dilyn gwerthuso'r opsiynau hyn, daethpwyd i'r casgliad nad oedd yr opsiwn hwn na'r opsiynau amgen eraill yn ymateb i'r heriau sydd yn wynebu'r ysgol a nodwyd ym mharagraff 3.4 uchod. O ganlyniad, ni ystyriwyd bod yr opsiynau hyn yn darparu datrysiaid cynaliadwy i'r ddarpariaeth addysgol yn y tymor hir.

4.16 Daethpwyd felly i'r casgliad mai'r cynnig i gau Ysgol Baladeulyn ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lleoedd i'r dysgwyr yn Ysgol Talysarn o 1 Ionawr 2027 ymlaen oedd yn parhau i fod yr opsiwn mwyaf priodol i ymateb i'r heriau a nodwyd. Ceir manylion pellach am yr opsiynau a ystyriwyd a'r rhesymau dros y casgliadau hyn yn Adran 6 ac Adran 7 yr Adroddiad Ymgynghori, ynghyd â'r gwerthusiad opsiynau a gyhoeddwyd fel rhan o'r broses statudol. Mae'r Adroddiad Ymgynghori ar gael ar wefan y Cyngor: www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg

5. CYFNOD GWRTHWYNEBU STATUDOL

5.1 Yn unol â phenderfyniad Cabinet Cyngor Gwynedd ar 19 Mai 2026, cyhoeddwyd hysbysiad statudol, yn unol â gofynion Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a Chod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, gan gychwyn cyfnod gwrthwynebu statudol o 28 diwrnod ar y cynnig i gau Ysgol Baladeulyn ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Talysarn o 1 Ionawr 2027 ymlaen.

5.2 Cyhoeddwyd yr hysbysiad statudol ar 3 Mehefin 2026 a'i osod wrth brif fynedfa Ysgol Baladeulyn ac Ysgol Talysarn, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Cyhoeddwyd yr hysbysiad hefyd ar wefan y Cyngor a dosbarthwyd copiâu electronig i'r ymgynghoreion a'r rhanddeiliaid perthnasol sy'n ofynnol o dan y Cod. Derbyniodd y partïon perthnasol hysbysiad o'r cyfnod a'r drefn gwrthwynebu, a gwnaethpwyd yn glir yn yr hysbysiad fod modd i unrhyw unigolyn wrthwynebu'r cynnig a sut yr oedd modd gwneud hynny. Mae copi o'r hysbysiad statudol a'r dogfennau cysylltiedig ar gael ar wefan y Cyngor: www.gwynedd.llyw.cymru/moderneiddioaddysg

5.3 Daeth y cyfnod gwrthwynebu i ben ar 30 Mehefin 2026. Derbyniwyd 25 gwrthwynebiad yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol.

5.4 Yn ogystal, derbyniwyd deiseb gan Gorff Llywodraethol Ysgol Baladeulyn yn gwrthwynebu'r cynnig, gyda 500 o lofnodion. Galwodd y ddeiseb ar y Cyngor i ailystyried y cynnig i gau Ysgol Gynradd Baladeulyn gan roi ystyriaeth lawn i effeithiau hirdymor y cynnig ar les dysgwyr, cynaliadwyedd y gymuned leol a'r Gymraeg.

Gofynnwyd os yw pob opsiwn realistig arall, megis ffederaleiddio neu gydweithio ag ysgolion eraill, wedi cael eu harchwilio'n llawn cyn gwneud penderfyniad terfynol.

- 5.5 Cyfeiriwyd hefyd at rôl yr ysgol fel rhan bwysig o'r gymuned leol, ei chyfraniad i gynnal yr iaith Gymraeg, a phryderon am effaith cau'r ysgol ar y gymuned a'i dyfodol.
- 5.6 Yn unol â gofynion Cod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru, mae'n ofynnol i'r Cabinet ystyried Adroddiad Gwrthwynebu sy'n crynhoi'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd ac ymateb y Cyngor iddynt cyn gwneud penderfyniad terfynol ar y cynnig. Mae'r Adroddiad Gwrthwynebu, sydd wedi'i atodi fel Atodiad 1, yn crynhoi'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd ac yn nodi ymateb y Cyngor i'r materion a godwyd.
- 5.7 **Trosolwg o'r Gwrthwynebiadau a Dderbyniwyd**
- 5.8 Darperir isod drosolwg lefel uchel o'r prif themâu a godwyd gan wrthwynebwyr.
- 5.9 Roedd y gwrthwynebiadau a dderbyniwyd yn codi nifer o faterion mewn perthynas â'r cynnig. Ymhlith y prif themâu a godwyd roedd ansawdd yr addysg a phrofiadau'r dysgwyr yn bresennol yn Ysgol Baladeulyn ac effaith y cynnig ar hyn; effaith emosiynol y cynnig ar ddysgwyr, staff a theuluoedd lleol; effaith y cynnig ar y Gymraeg; effaith y cynnig ar gludiant a threfniadau teithio; yr effaith ar y gymuned leol ac ar ei ddyfodol; gwrthwynebiadau i'r cynnig a galwadau i'w ailystyried; opsiynau amgen; a heriau i'r broses statudol a sail y cynnig.
- 5.10 Roedd nifer o'r gwrthwynebiadau yn mynegi pryder ynghylch effaith bosibl y cynnig ar les, addysg a phrofiadau dysgwyr mewn ysgol fwy, dyfodol y Gymraeg fel iaith fyw yn ardal Nantlle, cynaliadwyedd y gymuned leol a threfniadau teithio i'r ysgol amgen. Nodwyd pryderon hefyd ynghylch goblygiadau y cynnig ar deuluoedd ynghyd â'r risg o golli teuluoedd yn y gymuned, a gwerth yr ysgol fel canolfan addysgol a chymunedol. Codwyd hefyd faterion yn ymwneud â threfniadau derbyn, dyfodol cymunedau ac ysgolion gwledig, a sylwadau ynglŷn â'r broses statudol.
- 5.11 Roedd nifer sylweddol o wrthwynebwyr hefyd yn galw ar y Cyngor i ailystyried y cynnig, atal neu ohirio'r broses er mwyn caniatáu mwy o amser i ddod o hyd i ateb neu gynllun cynaliadwy ar gyfer dyfodol yr ysgol, gan gwestiynu os yw pob opsiwn wedi eu hystyried yn llawn cyn gwneud penderfyniad terfynol.
- 5.12 Er mwyn cyflwyno'r gwrthwynebiadau mewn modd strwythuredig, mae'r materion a godwyd wedi'u grwpio yn yr Adroddiad Gwrthwynebu o dan wyth thema ac amrywiaeth o is-themâu. Mae'r themâu hynny wedi'u rhestru isod. Mae'r Adroddiad Gwrthwynebu yn cynnwys crynodeb o'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd ynghyd ag ymateb y Cyngor i'r gwrthwynebiadau hynny.
- 5.13 Mae'r Adroddiad Gwrthwynebu yn trefnu'r materion a godwyd o dan y themâu a'r is-themâu canlynol:

Thema 1: Addysg a Phrofiadau Dysgwyr yn Ysgol Baladeulyn, ac Effaith y Cynnig ar y Ddarpariaeth Bresennol

- 1.1 Ansawdd uchel yr addysg a ddarperir
- 1.2 Amgylchedd gynhwysol a chefnogol sy'n meithrin ymdeimlad o berthyn
- 1.3 Profiadau addysgol a datblygiad personol tu hwnt i'r dosbarth
- 1.4 Symud i ddarpariaeth addysg mewn ysgol fwy (Ysgol Talysarn), a sut mae hynny'n cymharu gyda'r ddarpariaeth bresennol

Thema 2: Effaith Emosiynol y Cynnig ar Ddysgwyr, Staff a Theuluoedd Lleol

- 2.1 Effaith emosiynol y cynnig ar ddysgwyr
- 2.2 Effaith emosiynol y cynnig ar staff a theuluoedd yr ysgol

Thema 3: Effaith y Cynnig ar yr Iaith Gymraeg

- 3.1 Rôl yr ysgol wrth gynnal a hyrwyddo'r iaith Gymraeg yn ardal Nantlle
- 3.2 Effaith y cynnig ar gynnydd tuag at nodau sirol a chenedlaethol
- 3.3 Effaith y cynnig ar ddyfodol yr iaith Gymraeg yn y gymuned

Thema 4: Effaith y Cynnig ar Gludiant a Threfniadau Teithio

- 4.1 Cymhwysedd i gludiant am ddim i'r ysgol amgen
- 4.2 Effaith trefniadau teithio newydd ar les dysgwyr Ysgol Baladeulyn

Thema 5: Y Gymuned Leol ac Effaith y Cynnig ar ei Ddyfodol

- 5.1 Yr ysgol fel canolbwynt cymunedol
- 5.2 Cyfraniad yr ysgol at hunaniaeth a llesiant y gymuned
- 5.3 Rôl yr ysgol wrth gefnogi teuluoedd mewn ardal wledig gyda gwasanaethau cyfyngedig
- 5.4 Effaith y cynnig ar ddyfodol a chynaliadwyedd y gymuned
- 5.5 Demograffeg yr ardal leol
- 5.6 Effaith y cynnig ar deuluoedd a pha mor ddeniadol yw'r ardal leol

Thema 6: Gwrthwynebiadau i'r Cynnig a Galwadau i'w Ailystyried

- 6.1 Gwrthwynebiadau i'r cynnig
- 6.2 Galw i gadw'r ysgol ar agor, atal neu ail-ystyried y cynnig

Thema 7: Opsiynau Amgen

- 7.1 Gofyn am roi ystyriaeth lawn i opsiynau amgen
- 7.2 Cynllun adfer i ysgolion bach
- 7.3 Cynaliadwyedd a Pholisi Cyllido ysgolion bach

Thema 8: Heriau i'r Broses Statudol a Sail y Cynnig

- 8.1 Beirniadaeth ar sail y cynnig
- 8.2 Effaith y cynnig ar yr ysgol amgen a'r ysgolion cyfagos
- 8.3 Gweithrediad y Cyngor o'r broses statudol
- 8.4 Herio cyfreithlondeb y cynnig ac ôl-ddefnydd y safle
- 8.5 Digonolrwydd y dogfennau ymgynghori
- 8.6 Digonolrwydd yr asesiadau effaith
- 8.7 Cyfeiriad at bolisiau addysg ehangach a chyfeiriad Moderneiddio Addysg yng Ngwynedd
- 8.8 Herio'r polisi mynediad sy'n caniatáu rhieni i ddewis ysgol eu plentyn

6. RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y 'PENDERFYNIAD A GEISIR'

- 6.1 Yn unol â strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd, ystyriwyd nifer o ffactorau wrth ddatblygu a gwerthuso opsiynau ar gyfer dyfodol Ysgol Baladeulyn.
- 6.2 Cafodd y ffactorau hyn eu hystyried yn fanwl yn yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 14 Hydref 2025, ac yn y ddogfen ymgynghori statudol wedi hynny. Mae crynodeb o effaith y cynnig ar y ffactorau hyn wedi'i gynnwys yn Atodiad 2, gan ddefnyddio'r data swyddogol diweddaraf oedd ar gael.
- 6.3 Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol derbyniwyd gwrthwynebiadau i'r cynnig, a chafodd y rhain eu dadansoddi a'u hystyried yn llawn gan y Cyngor. Mae crynodeb o'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd, ynghyd ag ymateb y Cyngor i'r materion a godwyd, wedi'u cynnwys yn yr Adroddiad Gwrthwynebu (Atodiad 1).
- 6.4 Wedi ystyried y 25 gwrthwynebiad a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ynghyd â'r ddeiseb yn cynnwys 500 llofnod a gyflwynwyd gan Gorff Llywodraethol Ysgol Baladeulyn, a'r holl wybodaeth, tystiolaeth ac asesiadau perthnasol, mae'r Awdurdod yn parhau o'r farn mai gweithredu'r cynnig yw'r ymateb mwyaf priodol i'r rhesymau dros ddatblygu'r cynnig, sef yr heriau a amlinellir yn adran 3.4 o'r adroddiad hwn. Ystyrir na fyddai'r opsiynau eraill a gafodd eu hystyried yn ystod y broses, gan gynnwys ffedereiddio, yn mynd i'r afael yn ddigonol â'r prif heriau sy'n wynebu'r ysgol. Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, ystyriwyd y ffactorau canlynol wrth ddod i'r casgliad hwn:

6.4.1 Ansawdd a Safonau Addysg

Yn ôl adroddiadau diweddaraf Estyn, mae'r ysgol amgen, Ysgol Talysarn, yn cynnig addysg o ansawdd a safon yn gyfatebol fan lleiaf i'r hyn a ddarperir yn Ysgol Baladeulyn ar hyn o bryd.

Mae'r ysgol amgen yn cynnig addysg o ansawdd cyfatebol fan lleiaf, gan gynnig mwy o brofiadau i'r dysgwyr gydweithio a chymdeithasu gyda chyfoedion, ac yn galluogi'r dysgwyr i fanteisio ar ystod ehangach o brofiadau cwricwlaidd ac allgyrsiol.

Er bod dysgwyr Ysgol Baladeulyn yn gwneud cynnydd da mewn amgylchedd dosbarthiadau bach, mae'r Cyngor o'r farn y byddai gwireddu'r cynnig hwn yn rhoi cyfleoedd i ddysgwyr gael eu haddysgu mewn grwpiau o gyfoedion sydd â llawer llai o amrediad oedran a chyfle i wella profiad addysgol a chymdeithasol y dysgwyr, yn ddyddiol.

Bydd anghenion unrhyw grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag anghenion dysgu ychwanegol, yn cael eu hasesu a'u gweithredu yn unol â pholisi a gweithdrefnau'r Awdurdod.

6.4.2 Yr angen am leoedd a'r effaith ar hygyrchedd ysgolion

Byddai dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy addas na'r sefyllfa bresennol. Byddai gweithredu'r cynnig yn arwain at well cysondeb mewn maint dosbarthiadau a lleihau'r ystod oedran o fewn dosbarthiadau ysgolion cynradd yr ardal.

Ar sail ffigyrau CYBLD Ionawr 2026, rhagwelir yn mis Medi 2026 y bydd 4 o lefydd gweigion (a 3 o lefydd gwag ar gyfer y Meithrin) yn Ysgol Talysarn. Ar sail y wybodaeth yma, rhagwelir y bydd gan Ysgol Talysarn ddigon o gapasiti ar gyfer dysgwyr presennol Ysgol Baladeulyn sydd yn byw yn nalgylch Baladeulyn. Cydnabyddir os

byddai holl ddysgwyr Ysgol Baladeulyn yn penderfynu symud i Ysgol Talysarn, mae'n bosibl y bydd nifer y dysgwyr yn fwy na'r capasiti. Pe byddai hyn yn digwydd, bydd yr Awdurdod Lleol yn ymdrin â'r ceisiadau mynediad yn unol â'i Bolisi Mynediad i Ysgolion ac yn cydymffurfio â Chôd Derbyn i Ysgolion Llywodraeth Cymru.

Mae Ysgol Talysarn yn ysgol gymunedol cyfrwng Cymraeg, Categori 3, fel Ysgol Baladeulyn.

6.4.3 Adnoddau Addysg a goblygiadau ariannol eraill

Byddai gweithredu'r cynnig yn rhesymoli cost fesul dysgwr mewn ysgolion ac yn lleihau'r amrediad mewn cost y dysgwr ar draws ysgolion cynradd Gwynedd. Amcangyfrifir, yn seiliedig ar gyllideb 2026-27, y byddai gwireddu'r cynnig yn arwain at gost fesul dysgwr o £5,883 yn Ysgol Talysarn o'i gymharu â'r £25,123 y dysgwr yn bresennol yn Ysgol Baladeulyn. Y cyfartaledd sirol ar gyfer yr un cyfnod yw £5,998 y dysgwr.

Amcangyfrifir y byddai gwireddu'r cynnig yn arwain at arbediad blynyddol o oddeutu £120,000 mewn costau refeniw, wedi ystyried costau cludiant ychwanegol o hyd at £30,000 y flwyddyn. Mae'r amcangyfrif o'r costau cludiant yn seiliedig ar y rhagdybiaeth y byddai holl blant dalgylch Ysgol Baladeulyn a fyddai'n gymwys i gael cludiant o dan bolisi cludiant presennol yr Awdurdod yn mynychu Ysgol Talysarn.

Byddai'r cynnig hefyd yn dileu'r angen am gyllid ychwanegol o £74,446 a ddyrennir ar hyn o bryd i Ysgol Baladeulyn drwy'r Polisi Gwarchodaeth Lleiafswm Staffio. Byddai dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn ysgol lle mae nifer y dysgwyr a'r rhagolygon yn fwy cadarn a chynaliadwy ar gyfer y dyfodol, gan wneud defnydd mwy effeithiol o adnoddau addysgol a chyllidol yr Awdurdod.

6.4.4 Ffactorau penodol wrth ystyried cau ysgolion

Yn ystod y broses ymgysylltu a chynnal trafodaethau lleol gyda rhan-ddeiliaid perthnasol yr ysgol, ystyriwyd nifer o opsiynau posibl ar gyfer dyfodol Ysgol Baladeulyn, gan gynnwys ffedereiddio. Bu i'r opsiynau hyn gael eu hasesu a'u cloriannu yn erbyn ffactorau Strategaeth "Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd". Yn ystod y cyfnod ymgynghori statudol, cyflwynwyd opsiynau ychwanegol gan randdeiliaid, ac fe'u hystyriwyd fel rhan o'r broses o lunio'r Adroddiad Ymgynghori. O ganlyniad, diweddarwyd y gwerthusiad opsiynau hwn o'r Adroddiad Ymgynghori a'r ddogfennaeth atodol (Gweler Atodiad 5).

Wedi cynnal y cyfnod gwrthwynebu, mae'r Awdurdod yn parhau i fod o'r farn mai gweithredu'r cynnig i gau Ysgol Baladeulyn yw'r ymateb mwyaf priodol i'r rhesymau a nodwyd dros lunio'r cynnig, sef yr heriau a amlinellwyd yn adran 5 o'r Ddogfen Ymgynghori Statudol (Atodiad 6). Daeth y gwerthusiad i'r casgliad na fyddai'r un o'r opsiynau eraill a ystyriwyd yn ystod y broses, gan gynnwys ffedereiddio, yn darparu ateb cynaliadwy i'r heriau hynny. Wrth lunio a gwerthuso'r opsiynau, rhoddwyd sylw i'r ffactorau penodol wrth ystyried cau ysgol fel a nodir yn y Cod Trefniadaeth Ysgolion. Ceir crynodeb o'r ystyriaeth a roddwyd i'r ffactorau hyn isod:

a. A ellid ystyried sefydlu ysgolion â mwy nag un safle fel ffordd o gadw adeiladau, neu'r rhesymau dros beidio â dewis yr opsiwn hwn.

Rhoddwyd ystyriaeth benodol i'r posibilrwydd o sefydlu ysgol aml-safle fel rhan o'r broses gwerthuso opsiynau. Daeth y gwerthusiad i'r casgliad na fyddai'r model ysgol aml-safle yn ymateb yn ddigonol i'r heriau sylfaenol sy'n wynebu Ysgol Baladeulyn. Nid oes tystiolaeth y byddai'r trefniant yn arwain at gynydd ystyrllon mewn niferoedd dysgwyr nac at newid yn y patrwm presennol o lefydd gweigion uchel ar safle Ysgol Baladeulyn. O ganlyniad, byddai'r trefniadaeth o ddosbarthiadau bach, y rhagolygon

niferoedd isel, a'r heriau ariannol cysylltiedig yn parhau, heb sicrhau cynaliadwyedd hirdymor y ddarpariaeth. Ar sail y gwerthusiad, daethpwyd i'r casgliad nad oedd yr opsiwn yma'n mynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu'r ysgol a nodir yn adran 3.4 uchod.

b. A ellid ystyried posibiladau amgen heblaw cau'r ysgol, megis clystyru, cydweithredu neu ffedereiddio ag ysgolion eraill, neu'r rhesymau dros beidio ag ystyried y rhain fel opsiwn amgen yn lle cau'r ysgol.

Ystyriwyd ystod eang o opsiynau amgen fel rhan o'r broses, gan gynnwys ffederaleiddio ag ysgol gyfagos, ffederaleiddio ynghyd â sefydlu uned arbenigol, sefydlu uned anghenion dysgu ychwanegol, sefydlu canolfan iaith, a datblygu defnyddiau addysgol arbenigol eraill ar y safle. Daeth y gwerthusiad i'r casgliad nad oedd tystiolaeth glir y byddai'r opsiynau hyn yn cynyddu niferoedd y dysgwyr nac yn mynd i'r afael â'r heriau sy'n ymwneud â dosbarthiadau bychain, amrediad oedran eang, llefydd gweigion sylweddol a chynaliadwyedd ariannol yr ysgol. Ar sail y gwerthusiad, daethpwyd i'r casgliad nad oedd yr opsiynau hyn yn mynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu'r ysgol, fel y'u nodir yn adran 3.4 uchod.

c. A ellid archwilio'r posibiladau o wneud defnydd llawnach o'r adeiladau presennol fel adnodd cymunedol neu addysgol.

Rhoddwyd ystyriaeth i ddefnyddio'r ysgol fel canolfan gymunedol ac i gyfleoedd ar gyfer cydleoli gwasanaethau eraill, megis canolfan neu uned iaith ar y safle. Daethpwyd i'r casgliad na fyddai'r un o'r opsiynau hyn yn cynnig datrysiad cynaliadwy gan nad oedd tystiolaeth y byddent yn arwain at gynydd yn nifer y dysgwyr nac yn mynd i'r afael â'r heriau sy'n ymwneud â llefydd gweigion sylweddol, dosbarthiadau bychain, amrediad oedran eang a chynaliadwyedd ariannol yr ysgol. Ystyriwyd hefyd opsiynau a fyddai'n cynnwys darparu gwasanaethau neu ddarpariaeth arbenigol ar y safle, ond ni ddaethpwyd i'r casgliad y byddai'r rhain yn mynd i'r afael â'r prif heriau a nodwyd.

ch. Effaith gyffredinol cau'r ysgol ar y gymuned leol (gan gynnwys colli cyfleusterau yn yr ysgol a ddefnyddir gan y gymuned leol).

Cynhaliwyd Asesiad Effaith Gymunedol ar y cynnig, yn unol â gofynion Cod Trefniadaeth Ysgolion. Diweddarwyd yr asesiad yn dilyn diwedd y cyfnod ymgynghori statudol ac fe'i hadolygwyd a'i ddiweddarau ymhellach yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu statudol er mwyn ystyried y wybodaeth a'r sylwadau ychwanegol a ddaeth i law yn ystod y broses. Gellir gweld yr asesiad llawn yn Atodiad 3.

Nodwyd yn ystod yr ymgynghoriad a'r cyfnod gwrthwynebu fod yr ysgol yn gwahodd y gymuned i'r ysgol ar gyfer gweithgareddau'r ysgol o fewn oriau'r ysgol a thu allan i oriau'r ysgol fel nosweithiau coffi, cyflwyniadau gan y plant a gwasanaethau. Mynegwyd pryderon hefyd ynghylch effaith bosibl colli'r ysgol fel canolbwynt cymunedol ar gydlyniant, bywiogrwydd a chynaliadwyedd y gymuned.

Dengys yr asesiad y byddai peth effaith negyddol debygol ar y gymuned pe gweithredir yr opsiwn i gau Ysgol Baladeulyn, gan y byddai hyn yn arwain at golli ysgol o fewn cymuned Nantlle fel canolbwynt cymunedol. Cydnabyddir y pryderon a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad a'r cyfnod gwrthwynebu statudol ynghylch goblygiadau hyn ar fywiogrwydd y gymuned megis y gweithgareddau caiff eu cynnal yn yr ysgol a'r cyfleoedd i deuluoedd a thrigolion lleol rhyngweithio. Nodir, hefyd, y sylwadau a derbyniwyd ynglŷn â Ysgol Baladeulyn fel canolbwynt y gymuned ac effaith emosiynol y cynnig ar y gymuned ehangach, yn ogystal â phryderon am yr effaith negyddol hir-dymor ar gynaliadwyedd y gymuned pe byddai'r ysgol yn cau. Fodd bynnag, nodir bod canran sylweddol o blant y dalgylch (75%) eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Talysarn (50%), gan awgrymu bod cysylltiadau cymunedol ac addysgol â chymunedau cyfagos, gan gynnwys cymuned Talysarn, eisoes yn bodoli. Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen gyda chau Ysgol Baladeulyn, byddai'r Cyngor yn ceisio

lliniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog a chefnogi cysylltiadau parhaus rhwng cymuned Nantlle a'r ysgol amgen, hyrwyddo cydweithio cymunedol lle bo hynny'n briodol, a sicrhau bod trigolion a theuluoedd yn ymwybodol o gyfleoedd, cyfleusterau a gweithgareddau'r ysgol amgen. Yn ogystal, nodir pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol yn cael ei wneud, y byddai Polisi Ôl-ddefnydd yr Awdurdod yn gweithredu fel fframwaith i ymgymryd â thrafodaethau pellach ynghylch opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gynnwys defnydd cymunedol lle bo hynny'n briodol, er mwyn ceisio lliniaru unrhyw effaith negyddol ar y gymuned leol. Nodir bod Canolfan Llys Llywelyn ar gael ar gyfer cynnal gweithgareddau cymunedol yn yr ardal yn ogystal â Trigonos Plas Baladeulyn.

d. Sut y gellid cefnogi'r rhieni a'r dysgwyr i fanteisio ar yr ysgol amgen ac unrhyw gyfleusterau y gall eu cynnig.

Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai'r Cyngor yn gweithio gyda rhieni, gofalmwyr ac Ysgol Talysarn er mwyn sicrhau trefniadau trosglwyddo priodol i'r dysgwyr. Nododd y gwerthusiad opsiynau fod Ysgol Talysarn yn cynnig dosbarthiadau o faint mwy addas ac ystod ehangach o gyfleoedd cymdeithasol ac addysgol i'r dysgwyr. Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai cefnogaeth briodol yn cael ei darparu i sicrhau bod y trosglwyddo yn digwydd mor esmwyth â phosibl ac y gall dysgwyr fanteisio'n llawn ar y cyfleoedd sydd ar gael yn yr ysgol amgen.

7. RHAGDYBIAETH YN ERBYN CAU YSGOL WLEDIG

7.1 Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 yn sefydlu rhagdybiaeth weithdrefnol yn erbyn cau ysgolion gwledig. Nid yw hyn yn golygu na ellir cau ysgol wledig, ond bod rhaid dangos bod yr achos dros ei chau yn gryf a bod pob opsiwn rhesymol arall wedi'u hystyried yn gydwybodol, gan gynnwys ffedereiddio. Mae Ysgol Baladeulyn wedi ei dynodi yn ysgol wledig at ddibenion y Cod ac felly mae'r gofynion ychwanegol hyn yn berthnasol i'r cynnig.

7.2 Yn ogystal â'r ffactorau sy'n berthnasol wrth ddatblygu unrhyw gynnig trefniadaeth ysgol, mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gynnal asesiadau penodol mewn perthynas â chynigion i gau ysgolion gwledig. Cynhaliwyd ac adolygwyd nifer o asesiadau effaith mewn perthynas â'r cynnig hwn, gan gynnwys:

- Asesiad o'r Effaith Debygol ar Drefniadau Teithio
- Asesiad o'r Effaith Debygol ar y Gymuned
- Asesiad o'r Effaith Debygol ar Ansawdd a Safonau Addysg

7.3 Yn unol â gofynion y Cod, cynhaliwyd asesiadau effaith pellach o'r cynnig, yr opsiynau rhesymol amgen a nodwyd yn y Ddogfen Ymgynghori, ynghyd â'r opsiynau ychwanegol a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori statudol ac a ystyriwyd fel rhan o'r Adroddiad Ymgynghori. Wrth gynnal yr asesiadau hynny, rhoddwyd ystyriaeth i unrhyw wybodaeth ychwanegol berthnasol a ddaeth i law yn ystod yr ymgynghoriad, a diweddarwyd yr asesiadau lle bo'n briodol er mwyn adlewyrchu'r wybodaeth hon. Ni arweiniodd yr wybodaeth ychwanegol hon at newid i gasgliadau'r asesiadau effaith. Ceir crynodeb o'r prif ganfyddiadau isod.

7.4 Nodir yng nghasgliad yr asesiad o'r effaith debygol ar ansawdd a safonau addysg fod y ddarpariaeth addysgol a gynigir yn Ysgol Talysarn o safon gyfatebol fan lleiaf i'r hyn a ddarperir yn Ysgol Baladeulyn ar hyn o bryd. Mae'r asesiad yn nodi y byddai gweithredu'r cynnig yn rhoi mwy o gyfleoedd i ddysgwyr gael eu haddysgu mewn grwpiau oed perthnasol gyda'u cyfoedion ac i fanteisio ar ystod ehangach o brofiadau addysgol a

chymdeithasol. O ganlyniad, daw'r asesiad i'r casgliad mai niwtral neu rannol gadarnhaol fyddai effaith debygol y cynnig ar ansawdd a safonau addysg.

- 7.5 Daeth yr asesiad o'r effaith debygol ar drefniadau teithio i'r casgliad y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar drefniadau teithio presennol rhai dysgwyr Ysgol Baladeulyn, gan y byddai angen iddynt deithio ymhellach i'r ysgol. Mae Ysgol Talysarn wedi ei lleoli 2.5 milltir o Ysgol Baladeulyn. Fodd bynnag, nid yw'r asesiad yn rhagweld y byddai unrhyw ddysgwr o ddalgylch Baladeulyn yn gorfod teithio pellter afresymol i'r ysgol nac yn defnyddio llwybrau a ystyrir yn beryglus, a byddai cludiant ysgol yn cael ei ddarparu yn unol â Pholisi Cludiant Addysg Cyngor Gwynedd lle bo'n berthnasol. Mae'r asesiad hefyd yn nodi y byddai'r cynnig yn arwain at gostau cludiant ychwanegol i'r Awdurdod o hyd at £17,000 y flwyddyn ar sail y niferoedd presennol, a hyd at £30,000 y flwyddyn pe byddai cynnydd yn nifer y dysgwyr sy'n gymwys am gludiant ysgol.
- 7.6 Daeth yr asesiad o'r effaith debygol ar y gymuned i'r casgliad y byddai gweithredu'r cynnig yn cael effaith negyddol ar gymuned Nantlle, gan y byddai'n arwain at golli'r ysgol fel adnodd a chanolbwynt cymunedol lleol. Cydnabyddir y pryderon a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad a'r cyfnod gwrthwynebu statudol ynghylch goblygiadau hyn ar fywiogrwydd y gymuned megis y gweithgareddau gaiff eu cynnal yn yr ysgol a'r cyfleoedd i deuluoedd a thrigolion lleol rhwngweithio. Nodir hefyd, y sylwadau a dderbyniwyd ynglŷn ag Ysgol Baladeulyn fel canolbwynt y gymuned ac effaith emosiynol y cynnig ar y gymuned ehangach, yn ogystal â phryderon am yr effaith negyddol hir-dymor ar gynaliadwyedd y gymuned pe byddai'r ysgol yn cau. Fodd bynnag, mae'r asesiad yn nodi bod canran sylweddol o blant y dalgylch (75%) eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Talysarn (50%), ac felly bod cysylltiadau addysgol a chymunedol â'r ardal gyfagos eisoes wedi'u sefydlu. Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai'r Cyngor yn ceisio lliniaru'r effaith ar y gymuned drwy gefnogi cysylltiadau parhaus rhwng cymuned Nantlle a chymuned yr ysgol amgen, ac ystyried opsiynau ôl-ddefnydd priodol ar gyfer safle'r ysgol yn unol â pholisïau'r Awdurdod. Nodir hefyd bod Canolfan Llys Llywelyn ar gael ar gyfer cynnal gweithgareddau cymunedol yn yr ardal yn ogystal â Trigonos Plas Baladeulyn.
- 7.7 Mae'r Adran Addysg yn parhau o'r farn, wedi cynnal y cyfnod gwrthwynebu ac ystyried yr holl wybodaeth berthnasol a gyflwynwyd yn ystod y broses statudol, na fyddai'r un o'r opsiynau amgen a ystyriwyd, gan gynnwys ffedereiddio a'r opsiynau ychwanegol a gyflwynwyd gan randdeiliaid, yn mynd i'r afael yn ddigonol â'r prif heriau sy'n wynebu Ysgol Baladeulyn. Mae'r heriau hyn yn cynnwys niferoedd isel o ddysgwyr dros gyfnod estynedig, canran uchel o leoedd gweigion, cost uchel fesul dysgwr o gymharu â chyfartaledd y sir, a rhagamcanion sy'n dangos y bydd niferoedd dysgwyr yn parhau'n isel yn y dyfodol. Yn ogystal, ni fyddai'r opsiynau amgen a ystyriwyd yn cynyddu nifer y dysgwyr nac yn darparu ateb cynaliadwy i'r heriau demograffig a gweithredol sy'n wynebu'r ysgol yn y tymor canolig a'r tymor hir.

8. YSTYRIAETHAU PELLACH

- 8.1 Yn ogystal â'r asesiadau a gynhaliwyd yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion mewn perthynas â'r rhagdybiaeth yn erbyn cau ysgol wledig, cynhaliwyd nifer o asesiadau effaith eraill fel rhan o'r broses statudol. Diweddarwyd yr Asesiad Effaith ar y Gymuned, yr Asesiad Effaith ar y Gymraeg, yr Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb ac Asesiad Effaith Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn dilyn yr ymgynghoriad statudol ac fe'u hadolygwyd ymhellach yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu statudol er mwyn ystyried unrhyw wybodaeth a materion ychwanegol a godwyd yn ystod y broses. Lle bo'n briodol, diweddarwyd yr asesiadau hyn i adlewyrchu'r wybodaeth ychwanegol a dderbyniwyd. Ystyrir bod canfyddiadau'r asesiadau yn parhau'n gyfredol ac yn berthnasol gan nad oedd unrhyw wybodaeth ychwanegol a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod gwrthwynebu yn newid y casgliadau a ddaethpwyd iddynt. Cynhwysir yr asesiadau hyn yn Atodiad 3 (Asesiadau Effaith) a chrynhwir eu prif gasgliadau isod.

8.2 Asesiad effaith ar yr Iaith Gymraeg

- 8.3 Cynhaliwyd asesiad o effaith y cynnig ar yr Iaith Gymraeg, ac fe adolygwyd yr asesiad yn dilyn yr ymgynghoriad statudol. Gellir gweld yr asesiad llawn yn Atodiad 3.
- 8.4 Yn ystod yr ymgynghoriad statudol, nodwyd bod yr ysgol yn darparu addysg cyfrwng Cymraeg arbennig ac yn creu amgylchedd lle mae plant yn siarad Cymraeg yn hyderus ac yn naturiol, gan gryfhau'r iaith fel prif gyfrwng cymdeithasol yn ogystal ag addysgol. Mynegwyd bod yr ysgol yn chwarae rôl bwysig wrth integreiddio teuluoedd newydd, gan gynnwys rhai o gefndiroedd Saesneg eu hiaith, i fywyd Cymraeg y pentref. Pwysleisiwyd bod yr ysgol yn cyfrannu'n sylweddol at ddefnydd y Gymraeg mewn cyd-destunau anffurfiol, megis cyfarfodydd cymdeithasol, chwarae ar ôl ysgol a rhyngweithio rhwng rhieni a thrigolion lleol.
- 8.5 Mae'r Cyngor yn cydnabod bod y pryderon hyn wedi'u hailadrodd a'u hatgyfnerthu yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, yn enwedig mewn perthynas â rôl Ysgol Baladeulyn wrth gynnal a hyrwyddo y Gymraeg fel iaith fyw o fewn y gymuned lleol yn Nantlle. Nodir, hefyd, y pryder a godwyd gan rhai gwrthwynebwyr ynglŷn a phryder y gallai cau'r ysgol leihau cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn ddyddiol a gwanhau'r broses o drosglwyddo'r iaith rhwng cenedlaethau, a byddai hyn yn peri risg sylweddol posib i gynaliadwyedd y Gymraeg yn ardal Nantlle, sydd yn gweithio'n groes i amcanion Cymraeg 2050.
- 8.6 Mae'r Cyngor yn cydnabod y pryderon a godwyd ynghylch rôl Ysgol Baladeulyn mewn cefnogi defnydd cymunedol y Gymraeg o fewn y pentref, ac yn derbyn bod y sylwadau'n tynnu sylw at effaith andwyol bosibl ar fywiogrwydd ieithyddol lleol y tu allan i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol.
- 8.7 Fodd bynnag, ar sail yr wybodaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw nad yw'r cynnig arfaethedig yn debygol o gael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg na chyfleoedd ieithyddol dysgwyr, am y rhesymau canlynol:
- Mae data CYBLD Ionawr 2026 yn dangos fod 29% o ddysgwyr Ysgol Baladeulyn yn siarad Cymraeg yn rhugl yn y cartref a 37% o ddysgwyr Ysgol Talysarn.
 - Mae'r cynnig i gau Ysgol Baladeulyn a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Talysarn) yn golygu y byddai dysgwyr dalgylch Baladeulyn yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg.
 - Rhagwelir y byddai'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, rhagwelir bydd y cynnig arfaethedig yn cryfhau'r cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu yn y Gymraeg gyda mwy o'u cyfoedion.
- 8.8 Yn y cyd-destun addysgol, ar sail yr uchod, o weithredu'r cynnig, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgylch Baladeulyn ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.
- 8.9 Ar yr un pryd, gan ystyried sylwadau'r ymgynghoriad a'r cyfnod gwrthwynebu statudol, mae'r Cyngor yn cydnabod y gallai'r cynnig i gau Ysgol Baladeulyn arwain at effaith negyddol bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o fewn y gymuned leol, yn enwedig o safbwynt ei defnydd fel iaith gymunedol y tu allan i'r cyd-destun addysgol. Rhagwelir y gall fod peth effaith negyddol yn deillio o wireddu'r cynnig, gan na fydd rhieni/gwarchodwyr/teuluoedd a thrigolion lleol yn cyfarfod yn ddyddiol yn nghymuned Nantlle wrth ollwng/casglu plant o'r ysgol neu yn ystod gweithgareddau'r ysgol. Mae'r ysgol yn gwahodd y gymuned i'r ysgol ar gyfer gweithgareddau o fewn oriau'r ysgol a thu allan i oriau'r ysgol fel cyngherddau, cyflwyniadau a gwasanaethau. Fodd bynnag, nodir y gellid ystyried mesurau lliniaru drwy hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg

drwy gynnwys cymuned Baladeulyn yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol amgen, yn ogystal ag ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yno ar hyn o bryd.

- 8.10 Wrth ddod i'r casgliad hwn, mae'r Cyngor wedi ystyried y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu statudol. Er y cydnabyddir y gallai'r cynnig gael effaith negyddol bosibl ar rai agweddau o ddefnydd cymunedol y Gymraeg o fewn ardal Nantlle, barn y Cyngor yw nad yw'r dystiolaeth sydd ar gael yn dangos y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg nac ar gyfleoedd dysgwyr i ddefnyddio a datblygu'r Gymraeg o fewn y ddarpariaeth addysgol.
- 8.11 Asesiad effaith ar gydraddoldeb
- 8.12 Cynhaliwyd asesiad effaith cydraddoldeb ar y cynnig arfaethedig, ac fe adolygwyd yr asesiad yn dilyn yr ymgynghoriad statudol, a fe'i hadolygwyd eto yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu statudol. Gellir gweld yr asesiad llawn yn Atodiad 3.
- 8.13 Mae'r asesiad yn rhoi sylw penodol i elfennau cydraddoldeb gwahanol megis hil, rhyw, anabledd, iaith, crefydd neu gred ac oedran. Mae'r asesiad yn nodi'r sefyllfa bresennol ac yn dangos fod polisiâu a threfniadau mewn lle a fyddai'n sicrhau bod y cynnig yn ystyried ac yn cyd-fynd â hawliau cyfartal.
- 8.14 Fel y nodir yn yr asesiad diweddaraf, yn ystod yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu statudol, nodwyd rhai pryderon penodol o safbwynt cydraddoldeb; yn enwedig ynghylch plant bregus, dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol; teuluoedd sy'n profi anfantais economaidd gymdeithasol neu effaith y cynnig ar yr iaith Gymraeg. Mynegwyd pryder y gallai symud rhai dysgwyr i ysgol fwy leihau'r lefel o gefnogaeth bersonol sydd ar gael iddynt yn bresennol a chyfeiriwyd at effaith negyddol posib ar lesiant dysgwyr wrth drosglwyddo i'r ysgol amgen, gan gyfeirio pryder hefyd at effaith teithiau hirach ar lesiant dysgwyr. Cyfeiriodd sylwadau at effeithiau eraill posib fel costau ychwanegol tanwydd neu ddiffyg mynediad at gludiant preifat a gellir effeithio'n anghymesur ar rai teuluoedd sy'n profi anfantais economaidd-cymdeithasol. Codwyd pryder y gallai colli'r ysgol danseilio'r cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg yn naturiol yn y gymuned, gan beri risg sylweddol i gynaliadwyedd y Gymraeg yn ardal Nantlle.
- 8.15 Nodir yn yr asesiad fod y Cyngor yn cydnabod y materion a godwyd ac yn pwysleisio bod polisiâu cydraddoldeb a chynhwysiant yn weithredol yn y ddarpariaeth bresennol ac yn Ysgol Talysarn. At hynny, nodir fod y Cyngor yn ymrwmo i roi blaenoriaeth i anghenion unigol, gan gynnwys i blant bregus a dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, pe byddai'r ysgol yn cau. O ran y pryderon ynghylch defnydd cymunedol o'r Gymraeg, nodir y byddai mesurau lliniaru yn cael eu hystyried, gan gynnwys hyrwyddo cysylltiadau parhaus rhwng cymuned Nantlle a'r ysgol amgen drwy weithgareddau cymunedol, a thrwy ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl ddefnydd adeilad yr ysgol er mwyn cefnogi defnydd parhaus o'r Gymraeg yn y gymuned leol, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu.
- 8.16 Wedi pwyso a mesur y ffactorau perthnasol, gan gynnwys yr ymatebion i'r ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu, mae'r Cyngor yn cydnabod bod rhai ymatebwyr wedi nodi effaith negyddol bosibl ar rai grwpiau gwarchodedig, gan gynnwys dysgwyr bregus, dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, a theuluoedd sy'n profi anfantais economaidd gymdeithasol. Nodwyd hefyd bryderon penodol ynghylch effaith bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o fewn y gymuned leol, yn enwedig o safbwynt ei defnydd anffurfiol y tu allan i'r cyd-destun addysgol. Fodd bynnag, ar sail yr asesiad cydraddoldeb cyffredinol, y dystiolaeth a nodir yn yr asesiadau effaith cysylltiedig, a'r mesurau lliniaru a ddisgrifir, mae'r Cyngor yn parhau o'r farn nad yw'r cynnig yn debygol o arwain at effaith

negyddol arwyddocaol ar nodweddion cydraddoldeb. Nodir fod polisïau a gweithdrefnau eisoes mewn lle i sicrhau na fydd camwahaniaethu anghyfreithiol nac aflonyddu, a bod anghenion unigol yn cael eu hystyried yn briodol.

8.17 Er y cydnabyddir y bydd effaith negyddol bosib yn achos anfantais economaidd-gymdeithasol pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, mae'r Cyngor yn parhau o'r farn y byddai gweithredu'r cynnig yn lleihau'r anghyfartaledd yn achos anfantais economaidd-gymdeithasol drwy sicrhau bod y dysgwyr yn cael mwy o brofiadau a mynediad at ragor o wasanaethau a gweithgareddau yn yr ysgol amgen, darpariaeth addysg ehangach, cyfleoedd cymdeithasol ac addysgol ychwanegol, a mynediad at arbenigedd a chefnogaeth estynedig.

8.18 Drwy weithredu'r cynnig, byddai dysgwyr Ysgol Baladeulyn yn cael gwell amgylchedd dysgu a byddai'r dysgwyr yn elwa o gael rhagor o gyfoedion oed-berthnasol mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr, fydd yn fodd o sicrhau profiadau addysgol ac allgyrsiol addas iddynt ynghyd â mynediad at ragor o weithgareddau allgyrsiol. Yn ogystal, nodir y byddai dysgwyr Ysgol Baladeulyn yn parhau i dderbyn addysg mewn ysgol amgen cyfrwng Cymraeg, categori 3, gyda rhagor o gyfleoedd i ddefnyddio'r iaith yn anffurfiol gyda chyfoedion, gan gryfhau bywiogrwydd a defnydd naturiol o'r Gymraeg ymhlith dysgwyr.

8.19 Byddai'r Cyngor yn dilyn prosesau arferol trwy gefnogi a monitro, er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth pob ysgol â'r nodweddion cydraddoldeb, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu.

8.20 Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol

8.21 Cynhaliwyd asesiad yn erbyn y Ddeddf Llesiant ar y cynnig a diweddarwyd yr asesiad wedi i'r cyfnod ymgynghori ddod i ben, ac fe'i hadolygwyd eto yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu statudol. Ystyriwyd 7 nod y ddeddf Llesiant ac amcanion Llesiant y Cyngor a deuir i'r casgliad fod y cynnig arfaethedig yn cwrdd â'r gofynion. Gellir gweld yr asesiad llawn yn Atodiad 3.

8.22 Yn yr asesiad diweddaraf, nodir fod yr ymatebion i'r ymgynghoriad a'r cyfnod gwrthwynebu yn mynegi pryderon penodol ynghylch effaith y cynnig ar lesiant dysgwyr, yn enwedig dysgwyr bregus a dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, yn ogystal â Llesiant teuluoedd sy'n wynebu anfantais economaidd-gymdeithasol, ac ar fywiogrwydd ieithyddol a chymunedol y pentref.

8.23 Cydnabyddir, pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen efo'r cynnig, y byddai'r cynnig yn arwain at golli ysgol yng nghymuned Nantlle. Fodd bynnag, nodir bod canran sylweddol o blant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol (75%) eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Talysarn (50%), sy'n awgrymu bod cysylltiadau â chymunedau cyfagos, gan gynnwys cymuned Talysarn, eisoes yn bodoli. Bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog cysylltiadau rhwng y cymunedau ac Ysgol Talysarn, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Pe byddai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo, bydd trafodaethau yn cael eu cynnal er mwyn trafod y posibilrwydd fod gweithgarwch cymunedol Ysgol Talysarn yn cynnwys cymuned Nantlle lle'n briodol.

8.24 Yn ogystal, fe nodir yn yr asesiad, pe byddai Ysgol Baladeulyn yn cau, byddai'r awdurdod a'r ysgol amgen yn cydweithio'n agos â'r ysgol sy'n cau, gyda'r dysgwyr a'u teuluoedd, i sicrhau trosglwyddiad esmwyth ac i gefnogi'r dysgwyr wrth ymgartrefu yn eu hysgolion newydd. Mae'r Cyngor yn ymrwymo i sicrhau bod unrhyw drefniadau pontio yn rhoi blaenoriaeth i anghenion unigol, gan gynnwys i blant bregus a dysgwyr gydag Anghenion Dysgu Ychwanegol, pe byddai'r ysgol yn cau.

8.25 Rhagwelir y byddai'r cynnig yn sicrhau fod plant yr ardal yn cael eu haddysgu ar safle sy'n addas ac mewn cymdeithas naturiol Gymraeg, gan gynyddu cyfleoedd i gymdeithasu a chydweithio gydag eraill a rhoi cyfle teg iddynt ffynnu ymysg eu cyfoedion.

8.26 Cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011)

8.27 Yn adeiladu ar ganfyddiadau'r Asesiad Effaith ar yr Iaith Gymraeg a'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb a amlinellir uchod, mae'r Cyngor yn cadarnhau bod y broses statudol gyfan mewn perthynas ag adolygu dyfodol Ysgol Baladeulyn wedi'i chynnal yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg 88–93 o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Yn unol â Safonau 88, 89 a 90, rhoddwyd ystyriaeth gydwybodol i'r effeithiau posibl y gallai'r penderfyniad polisi eu cael ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, gan gynnwys ystyried yr effeithiau cadarnhaol ac andwyol posibl, sut y gellid llunio neu addasu'r cynnig er mwyn sicrhau effeithiau mwy cadarnhaol, a sut y gellid lleihau unrhyw effeithiau andwyol posibl. Yn ogystal, yn unol â Safonau 91, 92 a 93, ystyriwyd a cheisiwyd barn drwy'r broses ymgynghori statudol ynghylch yr effeithiau ieithyddol hyn, gan gynnwys barn ar sut y gellid llunio neu addasu'r cynnig er mwyn cynyddu effeithiau cadarnhaol neu leihau effeithiau andwyol ar y Gymraeg. Cefnogwyd y gofynion hyn drwy gynnal Asesiad Effaith ar yr Iaith Gymraeg, ynghyd ag asesiadau effaith cysylltiedig, gan gynnwys yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb, a nodir bod yr asesiadau hyn wedi'u hadolygu a'u diweddarau yn dilyn ystyried yr ymatebion a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol ac fe'u hadolygwyd ymhellach yng ngoleuni'r gwrthwynebiadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol. Ni arweiniodd y gwrthwynebiadau hyn at newid i'r casgliadau a ddaethpwyd iddynt.

9. CASGLIAD

9.1 Wedi ystyried yn fanwl yr 25 gwrthwynebiad, y ddeiseb gyda 500 o lofnodion a'r holl sylwadau a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, mae'r Cyngor yn parhau i fod o'r farn mai'r cynnig i gau Ysgol Baladeulyn yw'r ymateb mwyaf priodol i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol.

9.2 Mae'r Cyngor yn cydnabod y pryderon a fynegwyd gan wrthwynebwyr, yn enwedig mewn perthynas â rôl yr ysgol yn y gymuned leol, defnydd cymunedol o'r Gymraeg a'r effaith bosibl ar ddyfodol y gymuned. Fodd bynnag, mae'r dystiolaeth a gasglwyd drwy'r broses statudol yn dangos bod Ysgol Baladeulyn yn wynebu heriau sylweddol nad ydynt yn debygol o gael eu datrys heb newid sylfaenol i'r ddarpariaeth.

9.3 Wrth ddod i'r casgliad hwn, rhoddwyd ystyriaeth i'r wybodaeth a gasglwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu statudol, y Strategaeth 'Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd', gofynion Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018, y rhagdybiaeth weithdrefnol yn erbyn cau ysgolion gwledig, yr opsiynau amgen a ystyriwyd, ynghyd â chanfyddiadau'r asesiadau effaith perthnasol

9.4 Ystyrir bod y cynnig i gau Ysgol Baladeulyn yn mynd i'r afael â'r heriau hyn drwy:

- Ymateb i'r her o niferoedd dysgwyr isel yn Ysgol Baladeulyn, ynghyd â rhagolygon sy'n parhau'n isel, a'r ganran uchel o leoedd gwag;
- Cynnig dosbarthiadau o faint ac ystod oedran mwy addas;
- Gwella cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu a chydweithio'n ddyddiol â chyfoedion, mewn amgylchedd addysgol gyda mwy o ddysgwyr o'r un oedran;
- Lleihau'r gost fesul dysgwr ar gyfer holl ddysgwyr y Sir

9.5 Ar sail yr holl wybodaeth berthnasol a ystyriwyd, gan gynnwys y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol, a'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, y gwerthusiad o'r cynnig a'r opsiynau amgen, ynghyd â chyfeiriad strategol y Cyngor, mae'r Cyngor yn cadarnhau ei fod yn parhau o'r farn mai'r cynnig i gau Ysgol Baladeulyn yw'r ymateb mwyaf priodol i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol (fel a nodir yn adran 3.4), ac felly'n parhau i'w argymhell fel y modd mwyaf addas o fynd i'r afael â'r heriau sy'n wynebu'r ysgol. O ganlyniad, argymhellir bod y Cabinet yn cadarnhau'r cynnig.

10. ARGYMHELLIAD

10.1 Yn dilyn ystyried y 25 gwrthwynebiad a'r ddeiseb gyda 500 o lofnodion, argymhellir i'r Cabinet gymeradwyo'n derfynol y cynnig a roddwyd drwy hysbysiad statudol, sef cau Ysgol Baladeulyn ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lleoedd i'r dysgwyr yn Ysgol Talysarn o 1 Ionawr 2027, yn unol ag Adran 53 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a gofynion Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018.

11. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

11.1 Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu'n derfynol i gadarnhau'r cynnig, ac os na fyddai'r cynnig yn cael ei atgyfeirio, amlinellir y camau nesaf a'r amserlen isod:

Tachwedd – Rhagfyr 2026	Bydd y Cyngor yn gweithio gyda'r ysgolion, y dysgwyr, y rhieni/gofalwyr a'r staff er mwyn cynllunio a gweithredu'r trefniadau trosiannol angenrheidiol. Byddai'r trefniadau hyn yn cynnwys cefnogi dysgwyr drwy'r cyfnod pontio i'r ysgol amgen, ynghyd â mynd i'r afael â materion cyflogaeth a all godi o ganlyniad i weithredu'r cynnig, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau perthnasol y Cyngor.
31 Rhagfyr 2026	Gweithredu'r cynnig: Ysgol Baladeulyn yn cau yn swyddogol, yn ddarostyngedig i benderfyniad y Cabinet.

11.2 Yn ddarostyngedig i benderfyniad y Cabinet, yn unol ag adran 54 o Ddeddf 2013, o fewn 28 diwrnod i benderfyniad y Cabinet, gall y cyrff canlynol gyfeirio'r cynnig i Weinidogion Cymru i'r benderfynu:

- Awdurdod Lleol arall y mae'r cynigion yn effeithio arno;
- Y corff crefyddol priodol ar gyfer unrhyw ysgol yr effeithir arni;
- Corff llywodraethu ysgol wirfoddol neu sefydledig sy'n destun cynigion;
- Ymddiriedolaeth sy'n dal eiddo ar ran ysgol wirfoddol neu sefydledig sy'n destun cynigion;
- Sefydliad addysg bellach y mae'r cynigion yn effeithio arni.

11.3 Bydd angen i'r corff sy'n at-gyfeirio nodi pam eu bod yn credu bod y penderfyniad a wnaeth yr awdurdod lleol yn anghywir. Bydd Gweinidogion Cymru yn penderfynu a ydy'r cynnig yn effeithio ar y cyrff ac a oes angen iddynt ystyried y cynnig.

12. ATODIADAU

Atodiad 1: Adroddiad Gwrthwynebu

Atodiad 2: Cymhariaeth o effaith y cynnig ar ffactorau'r strategaeth

Atodiad 3: Asesiadau Effaith

Atodiad 4: [Hysbysiad Statudol](#)

Atodiad 5: Adroddiad Ymgynghori - [Rhaglen ar gyfer Y Cabinet 19/5/26 \(Eitem 7\)](#)

Atodiad 6: [Dogfen Ymgynghori Statudol](#)

Atodiad 7: Sylwadau yr Aelod Lleol

13. Barn y swyddogion statudol

Y Swyddog Monitro:

“Mae’r adroddiad yma wedi bod yn destun cyngor gan y Gwasanaethau Cyfreithiol. Dim sylwadau i’w hychwanegu o safbwynt priodoldeb.”

Y Pennaeth Cyllid:

“Nodwyd mewn adroddiadau blaenorol nad yw sefyllfa Ysgol Baladeulyn yn gynaliadwy y ariannol, o ystyried y llefydd gwag yn yr ysgol. Tra’n parchu barn yr ymatebion, nid yw’r sefyllfa wedi newid o safbwynt cynladwyedd hir-dymor sylfaenol. Rwyf yn cefnogi’r penderfyniad a geisir.”